

Αθήνα, 20/05/2020

**Υποβολή σχολίων στο πλαίσιο της συζήτησης στη Βουλη των Ελλήνων
για το σχέδιο νόμου**

«Ειδικές μορφές τουρισμού και διατάξεις για την τουριστική ανάπτυξη»

Με το παρόν έγγραφο ο **ΣΕΠΟΧ**, ως συλλογικός επιστημονικός φορέας των Ελλήνων πολεοδόμων και χωροτακτών και εκπρόσωπος στο αντίστοιχο ευρωπαϊκό Συμβούλιο (European Council of Town Planners), σας υποβάλλει τις απόψεις του στο πλαίσιο της συμμετοχής του στην από 20.05.2020 Συνεδρίαση ακρόασης φορέων, για την επεξεργασία του σχεδίου νόμου **«Ειδικές μορφές τουρισμού και διατάξεις για την τουριστική ανάπτυξη»** της Επιτροπής Παραγωγής και Εμπορίου της Βουλής των Ελλήνων.

Θεωρούμε ότι ο καταδυτικός τουρισμός πράγματι αποτελεί καταρχήν μια εξειδίκευση του τουριστικού προϊόντος, που θα συμβάλλει στην διαφοροποίηση και εμπλουτισμό του εθνικού τουριστικού προϊόντος, δεδομένου μάλιστα του μεγέθους του παράκτιου και θαλάσσιου εθνικού χώρου.

Ταυτόχρονα, θεωρούμε ότι η κατάδυση υπό όρους αειφορίας θα μπορούσε να συμβάλει επιπλέον στην ποιότητα ζωής τοπικών κοινωνιών αλλά και στην προστασία των οικοσυστημάτων.

Πρέπει όμως να παρατηρήσουμε ότι η ανάπτυξη και άσκηση αυτής της δραστηριότητας, όσο και γενικότερα η ανάπτυξη τουριστικών ειδικών υποδομών και ανωδομών θα πρέπει να γίνεται με όρους που διασφαλίζουν: α) τη διατήρηση και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας και του τοπίου, β) την ισότιμη πρόσβαση του κοινού στην απόλαυση και αξιοποίηση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της χώρας, γ) την υλοποίηση και όχι συνεχή ανατροπή θεσπισμένων κανόνων και σχεδιασμών που καθορίζουν τους προορισμούς με ιδιαίτερο χαρακτήρα και συνακόλουθα τη διατήρηση των ενδογενών τοπικών χαρακτηριστικών.

Σημειώνουμε ότι το εν λόγω νομοσχέδιο διαφοροποιήθηκε και εμπλουτίστηκε κατά πολύ σε σχέση με αυτό που τέθηκε για δημόσια διαβούλευση.

Ειδικότερα, εμπλουτίστηκε το μέρος (B) (άρθρα 15-36): ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ, με

Διατάξεις για Π.Ο.Τ.Α. (κεφ. Α – άρθρα 15-22),

Ρυθμίσεις για τουριστικές λιμενικές εγκαταστάσεις (Κεφ. Β – άρθρα 23-28),

Ειδικές πολεοδομικές ρυθμίσεις για τουριστικές εγκαταστάσεις (Κεφ. Γ – άρθρα 29-30) και

Λοιπές Ρυθμίσεις Αναπτυξιακού Χαρακτήρα (Κεφ. Δ – άρθρα 31-36), μεταξύ των οποίων διατάξεις για **επεμβάσεις σε δάση-δασικές εκτάσεις** για οργανωμένους υποδοχείς, καθώς και ρυθμίσεις για τα ξενοδοχεία συνιδιοκτησίας (condo hotels).

Επίσης προστέθηκε και το μεγαλύτερο τμήμα του μέρους Δ (άρθρα 43-64) και ειδικά τα άρθρα 43-46 (Κεφ. Α) με ρυθμίσεις για ζητήματα **αιγιαλού και παραλίας** με τροποποιήσεις του ν. 2971/2001 για παραχωρήσεις απλής χρήσης, τραπεζοκαθίσματα κ.λπ.

Η πρακτική αυτή όπως αντιλαμβάνεστε θέτει σοβαρό ζήτημα διαφάνειας και ουσιαστικής δημοκρατικής συμμετοχής στο διάλογο, καθώς δεν έχουμε το χρόνο να μελετήσουμε και έγκαιρα και να τοποθετηθούμε ως προς τις αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν μετά την περίοδο της διαβούλευσης χωρίς να υπάρχει έγκαιρη ενημέρωσή μας.

Ειδικότερα, καταθέτουμε κατ' άρθρο τα ακόλουθα σχόλια:

1. Άρθρο 1

Δεδομένης της αυξανόμενης σύγκρουσης μεταξύ διαφορετικών χρήσεων, που αναπτυσσόμενες παράλληλα με τον τουρισμό, διεκδικούν θαλάσσιο χώρο, είναι σημαντικό η δημιουργία των «αξιοθέατων καταδυτικού τουρισμού», ήτοι (Επισκέψιμοι Ενάλιοι Αρχαιολογικοί Χώροι, ναυάγια, ελεύθερα τεχνητά υποβρύχια αξιοθέατα, καθώς και καταδυτικά πάρκα), να υπόκειται και να εντάσσεται στη **συνολική διαχείριση του θαλάσσιου και παράκτιου χώρου, όπως αυτή οφείλει να διαμορφώνεται μέσα από τον Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό.**

2. Άρθρα 8 και 10

Επειδή η διεθνής εμπειρία έχει δείξει ότι η εντατική και ανεξέλεγκτη χρήση του καταδυτικού τουρισμού είχε αρνητικές και μη αναστρέψιμες επιπτώσεις στα οικοσυστήματα, και δεδομένου της εξαιρετικά εκτεταμένης ακτογραμμής και του πολυνησιακού χαρακτήρα της χώρας μας, θα πρέπει να οριστούν κριτήρια και προϋποθέσεις για τη δημιουργία ελεύθερων τεχνητών υποβρύχιων αξιοθέατων.

Προϋποθέσεις (ανάλογες με αυτές των καταδυτικών πάρκων) που διασφαλίζουν ότι η μελλοντική σωρευτική ανάπτυξη των 'ελεύθερων

καταδυτικών περιοχών' δεν θα παράγει συγκρούσεις στη χρήση του παράκτιου και θαλάσσιου χώρου και δεν θα επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα και θαλάσσιο πλούτο της χώρας ακυρώνοντας έτσι τον αρχικό/δηλωμένο στόχο για εμπλουτισμό της υποθαλάσσιας χλωρίδας και πανίδας και βελτίωση της ελκυστικότητας του υποβρύχιου τοπίου.

Προς αυτή την κατεύθυνση κρίνεται σκόπιμη η εξαίρεση τους από τα κίνητρα του άρθρου 10 ή η υπαγωγή σε αυτά μόνο των φορέων Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

3. Άρθρο 17

Οι ΠΟΤΑ αποτελούν σύνθετες και οργανωμένες τουριστικές επενδύσεις με ολοκληρωμένο χαρακτήρα και έχουν θεσμοθετηθεί/ εγκριθεί και χρηματοδοτηθεί ως τέτοιου τύπου μεγάλης κλίμακας ολοκληρωμένες τουριστικές παρεμβάσεις. Η πρόβλεψη του άρθρου 19 της δυνατότητας 'απόσπασης' τμήματος ή τμημάτων ήδη χαρακτηρισμένης και εγκεκριμένης ΠΟΤΑ **συνιστά εκ των υστέρων κατάτμηση της οριοθετημένης περιοχής η οποία ακυρώνει** τον σχεδιασμό και συνακόλουθα ακυρώνει και αλλοιώνει τον προορισμό τους με βάση τον οποίο εγκρίθηκαν.

Το άρθρο 17 πρέπει να καταργηθεί.

4. Άρθρο 21

Σύμφωνα με πρόσφατη νομολογία του ΣΤΕ, για την οποιαδήποτε αναδιάταξη δρόμων θα πρέπει να γίνεται μελέτη στο σύνολο του οικείου Ο.Τ.Α..

«(...)η κατάργηση υφισταμένου και η δημιουργία νέου οδικού δικτύου συνάπτεται με την χωροταξική διαρρύθμιση της περιοχής, επηρεάζει την δυνατότητα δομήσεως των παρόδιων ακινήτων και συνεπώς συνιστά άσκηση αρμοδιότητας οιονεί πολεοδομικού σχεδιασμού (βλ. ΣΕ 4046/2015, 1675/2014, 3965/2015, 847/2016 κ.ά.)

(...) αποκλείονται οι αποσπασματικές και απρογραμματίστες πράξεις διαχειρίσεως του οδικού δικτύου, όπως η διάνοιξη, διαπλάτυνση και κατάργηση οδών βάσει εντετοπισμένων εκτιμήσεων με γνώμονα την εξυπηρέτηση τοπικής ανάγκης, χωρίς υπολογισμό των ευρύτερων επιπτώσεων που αυτές ενδέχεται να έχουν (ΣΕ 878/2012, 1128/2011, 2124/2009 κ.ά.).»

Η δυνατότητα της μετατόπισης ή κατάργησης με ενσωμάτωση οδών στις εκτάσεις των Π.Ο.Τ.Α., δεν μπορεί να επιλύεται κατά περίπτωση, επ' ευκαιρία συγκεκριμένης υποθέσεως, με κίνδυνο εκδόσεως αποσπασματικών και αντιφατικών αποφάσεων, αλλά πρέπει να ενσωματώνεται σε ευρύτερο σχεδιασμό. Αρκετά επίφοβη διάταξη.

5. Άρθρο 22

Αποτελεί θεσμική παρέκκλιση, ιδιαίτερα στον βαθμό που οι ΠΟΤΑ αποτελούν Ειδικό Χωρικό Σχέδιο, η πρόβλεψη καθορισμού ειδικών ζωνών προστασίας περιμετρικά και εκτός των ορίων της οριοθετούμενης ΠΟΤΑ. Η υπαρκτή ή μη αναγκαιότητα προστασίας της ΠΟΤΑ από ενδεχόμενες ασύμβατες χρήσεις μπορεί (λόγω της μεγάλης τους έκτασης) και θα πρέπει να υλοποιηθεί εντός των ορίων της ΠΟΤΑ με τη διαμόρφωση σχετικών buffer zones. Προτείνεται η κατάργηση του άρθρου 22.

6. Άρθρο 29

Στο άρθρο 21 η πρόταση για μετατόπιση οδών δεν διευκρινίζει την κατηγορία των οδών, αν πρόκειται για οδούς που διανοίχθηκαν με νόμιμο τρόπο, για χαρακτηρισμένες με οποιοδήποτε νόμιμο τρόπο, αν πρόκειται για οδούς προ του 23, για μονοπάτια κ.α. και αν η μετατόπισή θα γίνεται εντός της έκτασης της ΠΟΤΑ ή θα μετατοπίζονται έξω από την έκταση. Σε κάθε περίπτωση η μετατόπιση συνιστά χάραξη νέας οδού και συνδέεται με το αντίστοιχο καθεστώς χαρακτηρισμού και χρήσης γης που ισχύει για την περιοχή και την αντίστοιχη δυνατότητα διάνοιξης οδών (εκτός σχεδίου, περιοχές natura κ.α.). Με πάγια νομολογία του ΣΤΕ οι οδοί αποτελούν συνεχές δίκτυο και δεν αντιμετωπίζονται κατά τμήματα. Ωστόσο αποτελούν επίσης σημαντικά στοιχεία του τοπίου και συνδέονται με τη ζωή και τις δραστηριότητες των πληθυσμών των τόπων με την ιστορία του τόπων, την ιστορία και τη συλλογική μνήμη τους.

7. Άρθρο 31

Η πρόβλεψη ένταξης δασών και δασικών εκτάσεων σε ΠΟΤΑ θα πρέπει να γίνεται στα πλαίσια εφαρμογής της δασικής νομοθεσίας και διασφάλισης της ακεραιότητάς τους και πάντως όχι για την κάλυψη ορίων αρτιότητας των ΠΟΤΑ. Προτείνεται η αναδιατύπωση του άρθρου.

Επιπρόσθετα, το γεγονός ότι ξενοδοχεία 4 και 5 αστέρων, καθώς και εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής, τα οποία δεν έχουν καταρχήν την αρτιότητα, που απαιτείται για την ανοικοδόμησή τους, είναι αθέμιτο και υπερβολικό να εξασφαλίζεται αυτή μέσω δασών, δασικών εκτάσεων και δημόσιων εκτάσεων.

8. Άρθρο 32

Η δημιουργία γηπέδων γκολφ εντός δασών και δασικών εκτάσεων αποτελεί κατάφορη παραβίαση των όρων αειφορίας αυτών των οικοσυστημάτων.

Το άρθρο 34 πρέπει να καταργηθεί επειδή κρίνεται ως αθέμιτη διάταξη, καθώς δεν διασφαλίζει την διατήρηση του δασικού χαρακτήρα ειδικά σε μια τέτοια εκτατική χρήση. Προτείνεται διαφοροποίηση της διάταξης με τη διατύπωση που ισχύει τώρα η οποία αφορά μόνο διόδους και όχι συνολικά γήπεδα.

9. Άρθρο 43

Προβληματική θεωρείται η αύξηση του ανώτατου ορίου σε εμβαδόν κάθε παραχώρησης της απλής χρήσης αιγιαλού, παραλίας, όχθης, παρόχθιας ζώνης, υδάτινου στοιχείου θάλασσας, λιμνοθάλασσας, λίμνης και πλεύσιμου ποταμού (από 300 τ.μ. σε 500 τ.μ.), για την άσκηση δραστηριοτήτων που εξυπηρετούν τους λουσμένους ή την αναψυχή του κοινού, καθώς και η μείωση του ελάχιστου ποσοστού της έκτασης του αιγιαλού που πρέπει να παραμένει ελεύθερη (από 60% σε 50%). **Με τις ως άνω διατάξεις διακυβεύεται τελικά ο δημόσιος χαρακτήρας του αιγιαλού, παραλίας.**

Προβληματική και αθέμιτη κρίνεται η εξαίρεση από τον περιορισμό του εμβαδού (500 τ.μ.) κάθε παραχώρησης της απλής χρήσης αιγιαλού, παραλίας, όχθης ή παρόχθιας ζώνης, για τις παραχωρήσεις σε όμορα του κοινοχρήστου χώρου ξενοδοχεία και Σύνθετα Τουριστικά Καταλύματα.

Ως αποτέλεσμα αυτού κρίνεται ότι το συγκεκριμένο νομοσχέδιο δεν αντιμετωπίζει την παράκτια ζώνη ως κοινόχρηστο αγαθό και περιβαλλοντικό πόρο, αλλά την αντιμετωπίζει κυρίως ως αποκλειστικά οικονομικό πόρο. Ασχολείται ουσιαστικά με την αθρόα τακτοποίηση δημόσιων και ιδιωτικών αυθαίρετων επεμβάσεων διαφόρων κατηγοριών, περιορίζοντας ακόμη περισσότερο την πρόσβαση του κοινού στον παράκτιο και στον παρόχθιο χώρο, ενώ ανοίγει δίαυλο για συνεχείς μελλοντικές «τακτοποιήσεις», επιδεινώνοντας μια ήδη σοβαρά επιβαρυσμένη κατάσταση.

Είναι λυπηρό ότι το υπό συζήτηση νομοσχέδιο, αγνοεί παντελώς τον χωρικό σχεδιασμό, τα Περιφερειακά Χωροταξία Πλαίσια, το Δίκτυο Φύση 2000, τη Θαλάσσια Χωροταξία, τα σχέδια προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, όλα τα επίπεδα σχεδιασμού και ανοίγει δυστυχώς ένα νέο σημαντικό κεφάλαιο παραχωρήσεων ακτών και οχθών ποταμών για έρευνες εξόρυξης πετρελαίου και φυσικού αερίου, αντί να τις προστατεύει.

Το νομοσχέδιο δυστυχώς δεν μεριμνά για την αντιμετώπιση του φαινομένου της διάβρωσης στον παράκτιο χώρο, ούτε ενθαρρύνει την αντιμετώπιση της παράκτιας ζώνης «ως πολύτιμου, αναντικατάστατου και σπουδαίας σημασίας εθνικού κεφαλαίου», σύμφωνα με το προοίμιο του ν. 3937/2011 για τη βιοποικιλότητα, ούτε και μεριμνά να διευρύνει την αδόμητη ζώνη στα 100,0μ.

Δεν προβλέπει αυξημένη προστασία των ειδικότερα ευαίσθητων τμημάτων της παράκτιας και παρόχθιας ζώνης, των δέλτα και των εκβολών ποταμών και

ρεμάτων, των θαλάσσιων τοπίων, των υγροτόπων, των παράκτιων και παρόχθιων δασών, κλπ.

Ας ευχηθούμε η συζήτηση αυτή να καταλήξει σε προτάσεις εφαρμογής του καταδυτικού τουρισμού στην κατεύθυνση της αειφορίας του παράκτιου και θαλάσσιου χώρου.

Σας ευχαριστούμε